

Erratum na vaststelling begroting 2026

Toelichting op raadsbrief dd 25 november over verbeteringen in begroting 2026

Aanleiding en inhoud van dit erratum

Tijdens de ambtelijke beoordeling door de provinciaal toezichthouder zijn vragen gesteld over de begroting. Naar aanleiding van onderzoek daarop door team Financiën is geconcludeerd dat het nodig is de raad te informeren over twee punten die niet goed zijn weergegeven in de begroting welke op 11 november is vastgesteld.

Dit erratum maakt helder waar het gaat om gaat, wat waarom anders moet zijn en hoe hier ambtelijk lering uit plaatsvindt. Het betreft (1) de opgenomen toevoegingen en onttrekkingen aan reserves in de totalen bij elk programma en (2) de presentatie van incidentele baten en lasten en het daaruit volgend structureel begrotingssaldo.

Verwerking van dit erratum

Het erratum wordt toegevoegd als bijlage aan de vastgestelde begroting en als document in de begrotingswebsite. Zo is traceerbaar wat de raad heeft vastgesteld en welke informatie daarna beschikbaar is gekomen. De website versie en de (ondertekende) pdf versie blijven op deze wijze ook 100% gelijk.

Ten aanzien van punt 1 vindt vervolgens een bijstelling plaats in de eerste bestuursrapportage. Op die manier kan er geen misverstand ontstaan over wat geautoriseerd is.

1. Opgenomen toevoegingen en onttrekkingen aan reserves in de programmatotalen

In elk begrotingsprogramma is het overzicht van baten en lasten van dat programma opgenomen. Dat is aangevuld met de begrote toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves. Door een handmatige fout in een inleesbestand zijn de toevoegingen en onttrekkingen van de reserve projecten in uitvoering hier te hoog in terecht gekomen. De toevoeging en onttrekking aan die reserve staan evenals die aan de andere reserves wel goed in [bijlage G bestemmingsreserves](#). Maar het overzicht per programma is formeel bepalend voor de autorisatie.

Voor de volledigheid staan hieronder de in de begroting opgenomen totale toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves met in de kolom daarnaast de juiste totalen. De bedoeling is dus minder te onttrekken aan de reserve dan nu formeel begroot. Daarmee blijft het college ook zonder aanpassing door de raad binnen de geautoriseerde (te ruime) kaders. Maar voor alle zorgvuldigheid volgt bij de eerste bestuursrapportage een verlaging van zowel de begrote toevoegingen als de begrote onttrekkingen aan deze reserve. De saldi veranderen niet.

Overzicht wijzigingen in reservemutaties per programma		
	Begroting 2026	Moet zijn
Programma dienstverlening		
Toevoeging reserves	-1.751	-875
Onttrekking reserves	1.861	985
Saldo	110	110
Programma sociaal domein		
Toevoeging reserves	-1.297	-785
Onttrekking reserves	2.754	2.242
Saldo	1.457	1.457

	Begroting 2026	Moet zijn
Programma fysiek domein		
Toevoeging reserves	-1.560	-780
Onttrekking reserves	3.497	2.717
Saldo	1.937	1.937
Programma economie		
Toevoeging reserves	-1.040	-520
Onttrekking reserves	1.440	920
Saldo	400	400
Programma overhead		
Toevoeging reserves	-418	-209
Onttrekking reserves	2.263	2.054
Saldo	1.845	1.845
Totaal van de aanpassingen		
Toevoeging reserves (lasten)		2.897 (minder toevoegingen)
Onttrekking reserves (baten)		-2.897 (minder onttrekkingen)
Saldo		0

Alle reservemutaties lopen via het taakveld 0.10 Mutaties reserves. Bovenstaande overzichten komen ook in [Bijlage D](#) terug waar de baten en lasten per taakveld staan. Ze zijn in Bijlage D herkenbaar onder taakveld 0.10 Mutaties reserves. Het totaal van dat taakveld wijzigt dan ook met ditzelfde bedrag, zoals hieronder aangegeven.

Overzicht wijzigingen Taakveld 0.10 Mutaties reserves			
	Begroting 2026	Moet zijn	Verschil
Lasten (toevoegingen)	-6.066	-3.169	+ 2.897
Baten (onttrekkingen)	11.815	8.918	- 2.897
Saldo	5.749	5.749	0

Totale onttrekkingen en toevoegingen aan reserves zijn en blijven gelijk

Ter onderbouwing laten we hieronder de aansluiting van bovenstaande juiste totalen op taakveld 0.10 Mutaties reserves (kolom 'Moet zijn') zien met de totale toevoegingen en onttrekkingen uit Bijlage F (algemene reserve) en Bijlage G (bestemmingsreserves) zoals die zijn opgenomen in de vastgestelde begroting. Na correctie van deze fout sluit dit weer aan.

Overzicht wijzigingen Taakveld 0.10 Mutaties reserves			
	Bijlage F (algemene reserve)	Bijlage G (bestemmingsreserves)	Totaal
Lasten (toevoegingen)	0	- 3.169	-3.169
Baten (onttrekkingen)	3.983	4.935	8.918

Leren en verbeteren

In deze begroting waren ambtelijk al extra controles ingebouwd om aansluitingen te toetsen en kwaliteit te borgen. Team Financiën heeft dit controleproces inmiddels nog verder aangescherpt om herhaling te voorkomen.

2. Presentatie incidentele baten en lasten en het structureel begrotingssaldo

Net als de raad beoordeelt ook de provincie of de begroting structureel en reëel in evenwicht is, zoals voorgeschreven in de Gemeentewet. Bepalend daarbij is of structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Om dat te kunnen beoordelen, nemen we conform het bepaalde in het Besluit Begroting en Verantwoording [artikel 19 lid c](#) een tabel op met het totaal aan incidentele baten en incidentele lasten in de begroting per programma en een specificatie van die posten. Deze tabel staat in [Bijlage J](#) van de begroting. Als er sprake is van incidentele baten is dat nadelig voor het structurele saldo en als er sprake is van incidentele lasten is dat voordelig voor het structurele saldo.

Dit jaar is het structureel saldo in het kader van de verbetering in planning & control voor het eerst meerjarig opgenomen in de [inleiding van de begroting](#). Ook is ambtelijk meer aandacht besteed aan de volledigheid van de tabel incidentele baten en lasten.

De provincie heeft ons gewezen op de stellige uitspraak van de commissie BBV dat in aanvulling op de tabel zoals wij die opnemen ook een toelichting nodig is. Die toelichting helpt raad en provincie om beter te beoordelen of de opgenomen baten en lasten daadwerkelijk incidenteel van aard zijn. Vanaf de jaarstukken 2025 voegen wij deze toelichting toe aan de tabel.

In de beoordeling van de tabel heeft de provinciaal toezichthouder vragen gesteld bij het incidentele karakter van een zestal posten. Het gaat dan om:

Programma dienstverlening

a. Gemeenteraadsverkiezingen	incidentele last	€ 70.000
b. Budget verkiezingen	incidentele last	€ 40.000

Programma fysiek domein

c. Extra meerjaren onderhoud	incidentele last	€ 361.000
------------------------------	------------------	-----------

Overhead

d. Extra meerjaren onderhoud	incidentele last	€ 148.000
e. Fiscaal adviseur	incidentele last	€ 59.000
f. Adviseur dienstverlening	incidentele last	€ 83.000

Programma sociaal domein

g. Extra meerjaren onderhoud	incidentele last	€ 27.000
------------------------------	------------------	----------

Op basis van deze vragen zijn genoemde posten nogmaals getoetst aan de hand van de [notitie structurele en incidentele baten en lasten](#) van de Commissie BBV. Deze notitie stelt dat in de basis alle taken van de gemeente structureel zijn en dus de daaraan gekoppelde lasten ook. Incidentele baten en lasten zijn een uitzondering en moeten daarom niet alleen gespecificeerd worden (zoals we in de begroting in bijlage J hebben gedaan) maar ook toegelicht, zodat goed getoetst kan worden door raad en provincie of ze daadwerkelijk incidenteel zijn.

Bij die toetsvraag is *niet* bepalend of er eenmalig of voor enkele jaren meer geld dan anders voor nodig is. Bepalend is of *de taak zelf* structureel of incidenteel is. Als de taak zelf structureel is en er één of enkele jaren meer geld voor nodig is of als dit om de zoveel jaar terugkomt, dan moet ook dat extra bedrag als structurele last worden gezien.

Dat geldt dus voor verkiezingen, overgang naar een nieuwe raad en voor onderhoud. Op grond van deze redenering zijn de posten a tot en met d en g in tegenstelling tot wat in bijlage J is opgenomen dan ook *niet* incidenteel van aard en mogen de bijbehorende extra lasten voor het begrotingsjaar 2026 niet als incidentele last aangemerkt worden. Op grond van de aanvullende motivatie die we aan de provincie hebben verstrekt (conform de eerdere toelichtingen hierop aan de raad in de kadernota van vorig jaar) blijven we van mening dat de posten e en f incidenteel van aard zijn aangezien het daar gaat om een tijdelijke impuls.

Door deze bijstelling daalt het totaal aan lasten dat we als incidenteel aanmerken met € 646.000. Dit staat los van de autorisatie door de raad: door deze bijstelling vindt er geen wijziging plaats in de omvang van de lasten die zijn opgenomen in deze begroting. Er vindt alleen een bijstelling plaats in de classificatie van deze lasten. Op pagina 5 staat de juiste tabel.

Begrotingssaldo wijzigt niet, maar het structureel saldo wel

Het begrotingssaldo zelf blijft dus € 5,7 mln. Toch is die bijstelling qua classificatie (structurele last in plaats van incidentele last) van wezenlijk belang, omdat dit direct gevolg heeft voor het structurele begrotingssaldo. Gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten zoals opgenomen in Bijlage J werd in de inleiding van de begroting een structureel saldo gepresenteerd van € 4,6 mln. Omdat we € 646.000 minder lasten als incidenteel mogen aanmerken, verslechtert dit saldo naar € 4,0 mln. Stel dat we een begrotingssaldo hadden gehad van € 0,5 mln positief, dan had deze bijstelling dus geleid tot de noodzaak om andere structurele lasten te verlagen of structurele baten te verhogen om toch een structureel sluitende begroting te hebben. Dat is nu niet aan de orde, maar het geeft wel het belang aan van een goede weergave, specificatie en toelichting van de incidentele baten en lasten.

Leren en verbeteren

Volgend op ons onderzoek gaan we verbeteringen doorvoeren en onderzoeken we hoe we de lasten gelijkmatiger kunnen maken.

Verbeteringen die we doorvoeren

Naast het toevoegen van een toelichting op de specificatie van incidentele baten en lasten vanaf de jaarstukken 2025 verbeteren we ook het kadernotaproces. Daar begint de beoordeling of eventueel extra middelen als incidenteel aangemerkt mogen worden. Tot nog toe was gebruikelijk dat we die beoordeling lieten afhangen van hoe lang die extra middelen nodig zijn. Al in dat proces gaan we dus scherper beoordelen en een onderscheid maken in:

1. Betreft het een begrotingspost / taak met een structureel karakter of betreft het een begrotingspost met een tijdig karakter?
2. Hoe lang zijn de extra middelen nodig?

De aard van de begrotingspost is belangrijker dan de duur van de middelen. Volgend uit de BBV notitie is het dus ook mogelijk om gedurende meer dan drie jaar een tijdelijke post in de begroting op te nemen en deze toch te classificeren als incidentele last.

Tot slot zorgen we er ook voor dat in de tabel met incidentele baten en lasten alle reserve toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen, ook als deze op saldobasis neutraal zijn. In de tabel op pagina 5 is dit ook gedaan

Onderzoeken of we lasten gelijkmatiger kunnen maken

Verder gaan we opnieuw bekijken op welke onderdelen het wenselijk en mogelijk is om te werken met onderhoudsvoorzieningen. Onderhoud is een structurele taak, de daaraan gekoppelde lasten dus ook. Op dit moment schommelen deze, doordat we het meerjarig (groot) onderhoud dekken uit een reserve en de onderhoudslasten in de reguliere begroting staan.

Door in plaats daarvan jaarlijks geld te storten in een onderhoudsvoorziening en de stand daarvan goed te onderbouwen met een deugdelijk onderhoudsplan is er geen sprake meer van schommeling van structurele lasten. De jaarlijkse last is gelijk en structureel, omdat de kosten voor het groot onderhoud dan rechtstreeks ten laste van de voorziening worden gebracht. De lasten zijn zo geëgaliseerd (op gelijk niveau gebracht) over de jaren heen.

Gecorrigeerde bijlage J incidentele baten en lasten

(waar in deze bijlage bij onttrekking AR staat, wordt Algemene Reserve bedoeld. Daarachter is dan de reden toegelicht. In andere gevallen is de naam van de bestemmingsreserve opgenomen. Onderaan de tabel staat een recapitulatie en het effect op het structureel begrotingssaldo)

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
DIENTSTVERLENING	95	-5	0	0
Exploitatie	-15	-5	0	0
Lasten				
Extra brandkranen	-15	-5		
Reserve	110	0	0	0
Onttrekking (incidentele baat)				
AR: Budget verkiezingen	70			
AR: Gemeenteraadsverkiezingen	40			
Onttrekking reserve projecten	875			
Toevoeging (incidentele last)				
Toevoeging reserve projecten	-875			
ECONOMIE	0	0	0	0
Exploitatie	-400	-400	0	0
Lasten				
Subsidie ICD	-400	-400		
Reserve	400	400	0	0
Toevoeging (incidentele last)				
Toevoeging reserve projecten	-520	-400		
Onttrekking (incidentele baat)				
Onttrekking reserve projecten	520	400		
AR: Subsidie ICD	400	400		
FYSIEK DOMEIN	232	-100	-100	-100
Exploitatie	-1.705	-1.281	-131	-200
Lasten				
Klimaatadaptatieplan 2029	-100	-100	-100	-100
Majeure evenementen	-120			
Incidenteel warmtetransitie 2024-2027	-80	-80		
Gebiedsprogramma Centrum Drachten	-900	-650		
Programmabudget Omgeving	-300	-300		
Herijking budget transitie omgevingsplan	-156	-131	-31	-100
Extra middelen overhead verlenging regiodeal ZOF	-29			
LEADER naar 5.7 Toerisme/recreatie	-20	-20		
Reserve	1.937	1.181	31	100
Onttrekking (incidentele baat)				
AR: Majeure evenementen	120			
AR: Deelname LEADER Zuid Oost Friesland	20	20		
AR: Gebiedsprogramma Centrum	400			
AR: Herijking budget transitie omgevingsplan	156	131	31	100
Extra meerjaren onderhoud (onderhoudsreserve vastgoed)	361			
AR: Programmabudget Omgeving	300	300		
AR: Warmtetransitie	80	80		
AR: Uitvoeringskosten programma Centrum	500	650		
Onttrekking reserve projecten	780	380		
Toevoeging (incidentele last)				
Toevoeging reserve projecten	-780	-380		
Sisa	0	0	0	0
Baten				
J94 SPUK Lokale Aanpak Isolatie NIP	1.000	1.000		

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
K28 Tijd. Reg. klimaat en energiebeleid	800	800		
Lasten				
J94 SPUK Lokale Aanpak Isolatie NIP	-1.000	-1.000		
K28 Tijd. Reg. klimaat en energiebeleid	-800	-800		
OVERHEAD	322	47	-2	0
Exploitatie	-1.523	-580	-82	0
Baten				
Subsidie RVO zonnepanelen de oude Welle	50	50		
Lasten				
ICT ontwikkelingen (van Gemnet naar GGI en Cloudtransitie software)	-150	-100		
Tijdelijke huisvesting verbouw gemeentehuis	-500	-300		
Arbeidsvoorwaardengelden	-165	-147	-82	
Dreamwork, Digitaal samenwerken	-150			
Tijdelijke huisvesting (sociale binding)	-90			
Cloudgang	-135			
Informatietechn.: Datacenter	-190			
Externe advisering tbv complexe inkoop- en accountantvraagstukken	-50			
Fiscaal adviseur	-59			
Adviseur Dienstverlening	-84	-84		
Reserve	1.845	628	80	0
Onttrekking (incidentele baat)				
AR: Arbeidsvoorwaardengelden	162	144	80	
AR: Cloudgang	135			
AR: Digitaal samenwerken	150			
AR: Fiscaal adviseur	59			
AR: Informatietechn.: Datacenter	190			
Extra meerjaren onderhoud (onderhoudsreserve vastgoed)	148			
AR: Tijdelijk extra fte senior financieel adviseur	125			
AR: Adviseur Dienstverlening	84	84		
AR: Externe advisering	50			
AR: ICT ontwikkelingen	150	100		
AR: Tijdelijke huisvesting (sociale binding)	92			
AR: Tijdelijke huisvesting verbouw gemeentehuis	500	300		
Onttrekking reserve projecten	209			
Toevoeging (incidentele last)				
Toevoeging reserve projecten	-209			
SOCIAAL DOMEIN	1.085	-280	-165	-249
Exploitatie	-1.732	-609	-662	-830
Lasten				
Preventief werken door inzet ervaringsdeskundigheid	-208			
Verstevigen vrijwilligersnetwerk	-75			
Inclusie	-70			
Pilot begrijpelijke taal	-50	-50		
Programmabudget Sociale Koers	-237			
Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijshuisvesting	-1.012	-544	-662	-830
Preventie sport en cultuur	-80	-15		
Reserve	1.457	328	497	581
Onttrekking (incidentele baat)				
AR: Preventief werken door inzet ervaringsdeskundigheid	208			
AR: Preventie sport en cultuur	80	15		
AR: Inclusie	70			
Onttrekking reserve onderwijshuisvesting ivm IHP	983	462	497	581
Extra meerjaren onderhoud (onderhoudsreserve vastgoed)	27			
AR: Pilot begrijpelijke taal	50	50		

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
AR: Programmabudget Sociale Koers	237			
AR: Verstevenigen vrijwilligersnetwerk	75			
Onttrekking reserve projecten	512	65		
Toevoeging (incidentele last)	-785	-263		
Toevoeging reserve projecten	-512	-65		
Reservering kapitaallasten museum	-273	-198		
Sisa	1.360	0	0	0
Baten				
B2 Toeslagenaffaire	275			
H30 Gezondheid GALA	860			
D19 tijdelijke onderwijs huisvesting Oekraïne	8.481			
Lasten				
B2 Toeslagenaffaire	-275			
H30 Gezondheid GALA	-860			
D19 tijdelijke onderwijs huisvesting Oekraïne	-7.121			
Totaal saldo incidentele baten en lasten	1.733	-338	-266	-349

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo na bestemming (ongewijzigd)	5.702	3.577	-2.237	-2.664
Waarvan incidentele baten	20.383	4.585	609	681
Waarvan incidentele lasten	-18.650	-4.923	-875	-1.030
Saldo incidentele baten en lasten	1.733	-338	-266	-349
Structureel begrotingssaldo	3.969	3.914	-1.971	-2.315

Hoe meer er sprake is van incidentele lasten in het totale begrotingssaldo, hoe beter het structurele begrotingssaldo. Immers, lasten zijn tijdelijk hoger, maar niet structureel. Hoe meer er sprake is van incidentele baten in het totale begrotingssaldo, hoe slechter het structurele begrotingssaldo. Immers, baten zijn tijdelijk hoger, niet structureel. Omdat we met name in 2026 meer incidentele baten zien dan incidentele lasten ligt het structureel begrotingssaldo lager dan het begrotingssaldo na bestemming. Vanaf 2027 is het effect juist andersom. Het structureel begrotingssaldo is het saldo op basis waarvan bepaald wordt of een begroting structureel in evenwicht is zoals bepaald in de Gemeentewet.